

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Факультет природничо-географічної освіти та екології
Кафедра географії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ЛАНДШАФТОЗНАВСТВА

ПП.2.06

Галузь знань	01 Освіта
Спеціальність	014.07 Середня освіта (Географія)
Освітньо-професійна програма	Середня освіта (Географія та іноземна мова) Середня освіта (Географія), туристсько-краєзнавча робота
Статус	Нормативна дисципліна
Форма навчання	Денна, заочна
Семестровий контроль	Екзамен

Курс	3
Семестр	6
ECTS	3
Годин	90

РОЗПОДІЛ ГОДИН:

Аудиторні години				Самостійна робота		Тижнєве навантаження	
Лекції		Лабораторні /практичні				аудиторне	самостійна робота
денна форма	заочна форма	денна форма	заочна форма	денна форма	заочна форма		
14	10	28	2	48	78	3	4

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА:

	Лекції	Практичні/лабораторні
ПІБ	Міхелі Сергій Володимирович	Міхелі Сергій Володимирович
Посада	Професор кафедри географії	Професор кафедри географії
Вчене звання	Доцент	Доцент
Науковий ступінь	Доктор географічних наук	Доктор географічних наук
Профіль викладача	https://fpgoe.npu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Міхелі_С.В..pdf	https://fpgoe.npu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Міхелі_С.В..pdf
e-mail	miheli1950@ukr.net	miheli1950@ukr.net

МЕТА КУРСУ:

Формування знань про природне середовище як сукупність ландшафтних комплексів, які якісно відрізняються один від одного і являють собою цілісне і закономірне поєднання природних компонентів, що перебувають у складній взаємодії й взаємозалежності та утворюють єдину нерозривну систему.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ:

Результати навчання	Компетентності
<i>Студент має знати:</i> історію зародження і становлення вчення про географічний ландшафт; типологічну і регіональну класифікацію ландшафтів; концепцію просторової організації (вертикальної і горизонтальної структури) ландшафтів; закон нерівнозначності взаємодіючих природних компонентів-факторів, «ряд Солнцева»; зміст і структуру понять про функціонування,	Спеціально-професійні і загальнопедагогічні компетентності. Студент демонструє здатність: називати суттєві ознаки основних етапів зародження і становлення вчення про ландшафт, оцінювати вклад українських і зарубіжних вчених у розробку вчення про ландшафт, надавати характеристику українських і зарубіжних наукових шкіл ландшафтознавства; розкривати і пояснювати закономірності просторової

динаміку і розвиток ландшафтів; методи дослідження і картографування ландшафтів; основні напрями загальнонаукових і прикладних ландшафтознавчих досліджень. Студент має вміти: називати основні етапи зародження і становлення вчення про ландшафт; висвітлювати вклад українських і зарубіжних вчених у розробку вчення про географічний ландшафт, характеризувати українські і зарубіжні наукові ландшафтознавчі школи; називати критерії і показники виділення типологічних і регіональних одиниць ландшафтного поділу території, розрізняти їх на карті ландшафтів України; називати природні компоненти, які утворюють вертикальну структуру ландшафту, і морфологічні одиниці, що формують горизонтальну структуру рівнинного і гірського ландшафту; наводити формулювання закону нерівнозначності природних компонентів-факторів; називати складові «ряду Солнцева» та їх ієрархічний порядок; давати визначення понять про функціонування, динаміку і розвиток ландшафтів; досліджувати та описувати ландшафтні комплекси різного морфологічного і таксономічного рангу за типовим планом; складати карти ландшафтних комплексів різного масштабу; пояснювати концептуальні засади і методiku різних напрямів загальнонаукових ландшафтознавчих досліджень; виконувати оцінку сприятливості ландшафтів для різних форм господарської діяльності людини.	диференціації одиниць типологічної і регіональної класифікації ландшафтів, називати критерії і показники їх виділення, розкривати зміст і структуру карти ландшафтів України; наводити перелік і властивості природних компонентів, які утворюють вертикальну структуру ландшафту, а також морфологічних одиниць, які формують горизонтальну структуру ландшафту; наводити закон нерівнозначності взаємодіючих природних компонентів-факторів, які утворюють ландшафт, називати складові «ряду Солнцева», пояснювати порядок їх розташування; розкривати зміст і структуру понять «функціонування», «динаміка» і «розвиток ландшафтів», володіти методами їх дослідження; володіти методами дослідження та опису ландшафтних комплексів різного морфологічного і таксономічного рангу за типовим планом, складати карти ландшафтних комплексів різного масштабу; розкривати концептуальні засади і методiku основних напрямів загальнонаукових ландшафтознавчих досліджень, надавати визначення понять «гірське ландшафтознавство», «аквальне ландшафтознавство» тощо; розкривати теоретичні засади сприятливості ландшафтів для різних форм господарської діяльності людини, володіти методикою їх оцінювання.
--	--

ПЕРЕДУМОВИ ДО ВИВЧЕННЯ:

Базові знання з курсів «Загальне землезнавство», «Картографія з основами топографії», «Геологія», «Метеорологія і кліматологія», «Геоморфологія», «Гідрологія», «Географія ґрунтів з основами ґрунтознавства», «Географія рослин», що вивчаються на попередніх курсах.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

Лекційні, лабораторні і практичні заняття із застосуванням мультимедійної презентації.

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА ПОБУДОВА КУРСУ:

Теми лекцій	Теми лабораторних /практичних	Самостійна робота	Контроль знань
-------------	-------------------------------	-------------------	----------------

Змістовий модуль I			
Тема 1. Поняття про ландшафт	Тема 1. Поняття про ландшафт	Тема 1. Опрацювання теми «Поняття про ландшафт» за конспектом лекції і рекомендованою літературою	Поточний контроль: усне або письмове опитування; комп'ютерне тестування тощо. Модульна контрольна робота.
Тема 2. Просторова організація ландшафтів	Тема 2. Просторова організація ландшафтів	Тема 2. Опрацювання теми «Просторова організація ландшафтів» за конспектом лекції і рекомендованою літературою	
Тема 3. Класифікація ландшафтів	Тема 3. Класифікація ландшафтів	Тема 3. Опрацювання теми «Класифікація ландшафтів» за конспектом лекції і рекомендованою літературою	
Тема 4. Функціонування, динаміка і розвиток ландшафтів	Тема 4. Динаміка ландшафтів	Тема 4. Опрацювання теми «Функціонування, динаміка і розвиток ландшафтів» за конспектом лекції і рекомендованою літературою	
Змістовий модуль II			
Тема 5. Методи дослідження і картографування ландшафтів	Тема 5. Дослідження і картографування ландшафтних комплексів	Тема 5. Дослідження рельєфу ландшафтних комплексів	Поточний контроль: усне або письмове опитування; комп'ютерне тестування тощо. Модульна контрольна робота.
		Тема 6. Дослідження геологічної будови ландшафтних комплексів	
		Тема 7. Дослідження ґрунтів ландшафтних комплексів	
		Тема 8. Дослідження рослинності ландшафтних комплексів	
		Тема 9. Дослідження антропогенних змін ландшафтних комплексів	
		Тема 10. Складання карти ландшафтних комплексів	
		Тема 11. Складання легенди карти ландшафтних комплексів	
Тема 6. Загальнонаукові напрями дослідження ландшафтів	Тема 6. Загальнонаукові дослідження ландшафтів	Тема 12. Опрацювання теми «Загальнонаукові напрями дослідження ландшафтів» за конспектом лекції і рекомендованою літературою	
Тема 7. Прикладні дослідження ландшафтів	Тема 7. Прикладні дослідження ландшафтів	Тема 13. Опрацювання теми «Прикладні дослідження ландшафтів» за конспектом лекції і рекомендованою літературою	

ОЦІНЮВАННЯ:

При підсумковому семестровому контролі у формі *екзамену*, підсумкова оцінка за опанування курсу визначається як сума результатів поточного та підсумкового оцінювання (екзамену). Максимальний загальний бал оцінювання складає 100 балів. Зокрема, за виконання завдань поточного контролю студент може набрати 0–60 балів, за виконання завдань підсумкового контролю (екзамену) – 0–40 балів. Результати поточної успішності враховуються, якщо студент набрав 35 і більше балів, в іншому разі, він не допускається до складання екзамену і має пройти повторне вивчення курсу.

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:	Допоміжна:
1. Гродзинський М.Д., Савицька О.В. Ландшафтознавство: навчальний посібник. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2008. 319 с. 2. Міллер Г.П., Петлін В.М., Мельник А.В. Ландшафтознавство: Теорія і практика: Навчальний посібник. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. 172 с. 3. Міхелі С.В. Основи ландшафтознавства. Київ – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2002. 184 с.	1. Геренчук К.І., Раковська Е.М., Топчієв О.Г. Польові географічні дослідження. Київ, 1975. 248 с. 2. Давыдчук В.С., Зарудная Р.Ф., Михели С.В. и др. Ландшафты Чернобыльской зоны и их оценка по условиям миграции радионуклидов. Киев: Наук. думка, 1994. 112 с. 3. Денисик Г.І. Антропогенні ландшафти Правобережної України: Монографія. Вінниця, 1998. 292 с. 4. Дьяконов К.Н. Геофизика ландшафта: Метод балансов: Учебно-методическое пособие. Москва : Изд-во Моск. ун-та, 1988. 95 с. 5. Исаченко А.Г. Методы прикладных ландшафтных исследований. Ленинград : Наука, 1980. 222 с. 6. Исаченко А.Г. Ландшафтоведение и физико-географическое районирование. Москва, 1991. 366 с. 7. Ландшафты: стінна карта масштабу 1:1000000 для середньої загальноосвітньої школи / Маринич О.М., Міхелі С.В., Пащенко В.М., Петренко О.М. Україна. Київ: НВП «Картографія», 1997. 8. Линник В.Г. Построение геоинформационных систем в физической географии: Учебное пособие. Москва : Изд-во Моск. ун-та, 1990. 80 с. 9. Малишева Л.Л. Геохімія ландшафтів: Навч. посіб. для студентів геогр. спец. вищих закладів освіти. Київ : Либідь, 2000. 472 с. 10. Мамай И.И. Динамика ландшафтов: Методика изучения. Москва : Изд-во Моск. ун-та, 1992. 220 с. 11. Маринич А.М., Пащенко В.М., Шищенко П.Г. Ландшафты и физико-географическое районирование (из серии «Природа Украинской ССР»). Киев : Наук. думка, 1985. 224 с. 12. Марцинкевич Г.И., Клицунова Н.К., Мотузко А.Н. Основы ландшафтоведения: Учеб. пособие для геогр. спец. вузов. Минск : Вышэйшая школа, 1986. 206 с. 13. Міхелі С.В., Мирон І.В. Практикум із ландшафтознавства: Навч. посібник. Ніжин, 2010. 44 с. 14. Міхелі С.В. Українське ландшафтознавство: витоки, становлення, сучасний стан: Монографія. Київ : Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2014. 416 с. 15. Миллер Г.П. Ландшафтные исследования горных и предгорных территорий. Львов, 1974. 202 с. 16. Мильков Ф.Н. Физическая география: учение о ландшафтах и географические закономерности. Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1986. 327 с. 17. Навчально-польова практика з географічних дисциплін: Навчальний посібник / За ред. Я.О.Мольчака, О.І.Бондара, В.Г.Чирки. Луцьк : Надстир'я, 1999. 264 с. 18. Шищенко П.Г. Прикладная физическая география. Киев : Вища школа, 1988. 192 с.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Відвідування занять є обов'язковим. Пропущені за об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, міжнародне стажування тощо) заняття підлягають обов'язковому відпрацюванню згідно графіку консультацій викладача. Обов'язковою є присутність студента на модульному та підсумковому контролях. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин. Перескладання незадовільних оцінок заліку або екзамену здійснюється відповідно до Порядку ліквідації академічної заборгованості у НПУ імені М.П.Драгоманова. Запізнення на заняття не допускаються. Використання мобільних пристроїв допускається лише з дозволу викладача для вирішення навчальних завдань під час виконання лабораторних і практичних робіт. При виконанні письмових робіт студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених програмою навчального курсу. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів). Навчання ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу. Порушеннями академічної доброчесності вважаються академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування (в т. ч. із використанням мобільних девайсів), обман. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії.